3

VENVS VITRIOLATA, IN ELIXER conuerſa; nec non Mars victorioſus, ſeu Elixerizatus,

Siuè

MODVS CONFICIENDI LAPIDEM PHILOSOPHIcum tàm è Venere, ſiuè Cupro, quam à Marte, ſiuè Chalybe.

Olim à

SAMVELE NORTONIO BRISTOLlenſi inchoatus:

Nunc verò

Editus ſtudiis, & diligentiâ

EDMVNDI DEANI ANGLI, MED. D. EBOracenſis Medici auctior, & perfectior.

Terentius.

NIL TAM DIFFICILE, QVIN QVÆrendo inveſtigari poſſit.

FRANCOFVRTI,
Typis Caſpari Rötelij, Impenſis Guilielmi Fitzeri,
Anno M. DC. XXX.

Illustrißimo Heroi, ac Domino

D. THOMÆ VICECOMITI WENTWORTH, D. SEV BARONI DE Nouo Marisco, & Ouersleyo, &c. tam Consilij Regij in parte Angliæ Boreali, quam Caroli Regis magnæ Britanniæ, Franciæ & Hiberniæ à secretioribus consiliis. Præsidi dignissimo, omniq; virtutum genere clarissimo, Mecænati suo summo.

HONORATISSIME DOMINE.

NON ideò gestit animus Nortoniani huius opusculi frontispicium insigni tui nominis splendore decorare, ac si timeret impiè ipsum Nortonum odiosis aliter in tenebris delitescere: quem sanè ætas hæc nostra facilè prædicabit. Summam Bristollensium gloriam, & artis Chymicæ maximum ornamentum. Is dum in viuis commoratus est, honoranda illa Alchymiæ (quæ quondam suus proauus) meditabatur studia; in quibus progressus quisq; leuior pelliciebat adeò studiosum viri animum, vt in quæ vix dùm ascendit animi nostri fides, ea ipsa in artis secretissima oculi illius penetrauit acies. Verbis dici non potest, quantùm viri animus patriæ consulens, & posteritati, in hoc (sicut in reliquis nunc à me editis) insudauit opere. Quod licet posthumum iam sit, eoque forsan infœlix censeri possit nomine; Patronum tamen nec sedulò quærit, nec seriò optat. Quorsum enim magni alicuius nominis Prætenturam peteret, nî quòd ingruentes ignominiæ, & calumniæ voces interciperet? Contra quas

omnes prouidus pater, & futurorum (vt videtur) præſcius, id munivit ſcientiâ certâ, dum viuus, & gratâ ſynceritate legauit moriturus. Hæc cùm apud me cogito, nec inſolens fore credo, nec intempeſtiuum, opuſculum hoc nobiliſſimo tuo dicare nomini: quod cùm vindicatum ſit oblatrantium raui, nil aliud (me iudice) iam ſpirat, niſi ſibi (quam & honori tuo præcabor indies) fœlicem æternitatem.

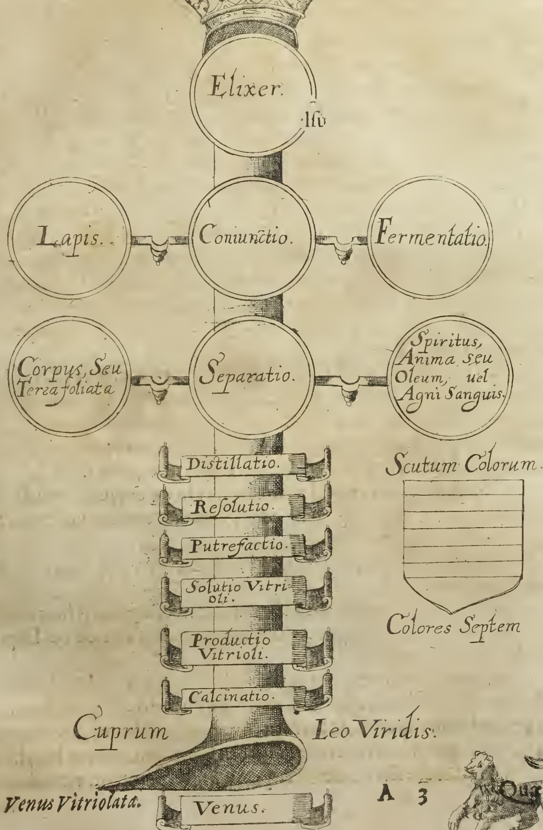
Honori, & Dignitati tuæ

Devotiſſimus

Edmundus Deane.

Tabula,

Tabula, siue Ramus Arboris Philosophicæ de Elixere Cupri, seu Veneris.

Venus.
Cuprum.
Leo viridis.

QVæſiuerunt multi viam Lapidis mineralis in Vitriolo, ſeu cuperoſa viridi: Sed ignorantia prorſus decepti, diſceſſerũt, illuſi. Vitriolum enim illud commune per reprehenſionem dicitur à Philoſophis fatuorum Leo viridis. Sed nobilis ille Leo noſter viridis ex metallico cupri corpore originem ſumpſit.

Quanquàm enim ex vitriolo Romano oleum extrahi poſſit quovis Balſamo, odore ſuauius, gustui delectabilius, ſi in Spir: vini è vitriolo calcinato, eius ſurripiatur tinctura; volunt tamen philoſophi, & præcipiunt, vt de metallica virtute illud conſtaret de quo facienda eſt metallorum tranſmutatio; ideoque ex corporibus fieri docent, non ex ſpiritibus, vti ex vitriolo, ſulphure, arſenico, & his ſimilibus.

Ideò ſcriptum invenimus in Turba Philoſophorum, & in exercitatione prima: Lapis Philoſophorum eſt materia metallica, conuertens ſubſtantias & formas metallorum. Hanc autem conuerſionem non fieri, niſi per ſuum ſimile, iam dudùm ab omnibus Philoſophis eſt conclamatum. Neceſſe eſt igitur, Lapidem Philoſophorum ex metallica materia gigni.]

Sed ſi ex ſpiritibus fieri poſſet, meliùs tamen foret, & multò magis philoſophicè, ac metallicæ naturæ propinquiùs, ex corporibus, quàm ex Spiritibus. Sed ſi per artem Spagyricam corpus in ſpiritum verteretur ſic, vt idem fieret & ſpiritus, & corpus, non eſſet dubitandum, quin de tali corpore, vel ſpiritu Lapis fieri poſſet.

Conceſſum erit, quòd vitriolum tale ſit corpus, quod teſtatur Paracelſus in ſua Aurora ſub hoc ænigmate, & arcano veterum Philoſophorum.

Viſitabis Interiora Terræ, Rectificando Invenies Occultum Lapidem Veram Medicinam.

Ex prima cuiusque verbi litera huius ænigmatis hoc colligitur verbum, *Vitriolum*, de quo eorum intentio erat, vt ex eo Lapis, ſeu Medicina fieret.

Si itaque in mineris, & interioribus terræ partibus inveniretur effodiendo vitriolum cupri, de quo rectificando, vel purificando extraxeris oleum rubeum, & terram foliatam pulchram, eorum vtrumque coniungendo, invenires occultum Lapidem, veram Medicinam.

Quod rectè fieri ſcires, ſi cuprum more debito in vitriolum convertere

vertere noueres. Proculdubiò enim vitriolum tali modo compoſitum, multò antecelleret vitriolum commune, Hungaricum, aut Romanum ex terra confectum; quia eſſet vitriolum corporale & metallicum: aliter enim corpora metallica cum eo tranſmutari nequirent. Quia vt inquit Philoſophus, omne ſimile generat ſuum ſimile, vt Medicina, nempè metallica, metalla tranſmutaret.

Viſitanda ſunt itaque, inquit Paracelſus, interiora terræ, non ſolummodò terra, quod vitriolum eſt, ſed interiora terræ, ſiuè vitrioli. Per interiora enim terræ, eius dulcedinem, ac rubedinem intelligi voluit: quoniam in occulto talis vitrioli, ſubtilis, nobilis, & fragrantiſſimus eius ſuccus, ſeu purum oleum latet.

In cuius productionis modo hæc cautela præcipuè notanda eſt; vt hæc cupri in vitriolum productio nulla fiat aut ignis calcinatione, aut materiæ diſtillatione, nè viriditate ſua priuaretur.

De pręparatione huius vitrioli nihil loquitur Paracelſus; per cuius taciturnitatem multi errauerunt. Illum itaque paulisper hîc relinquere decreuimus, & propoſitum huius Rami ordinem vlteriùs proſequi. Quapropter cum metalli calcinatione incipimus. Notandum tamẽ eſt priùs, quòd iſta cupri calcinatio ideò fit, vt in vitriolum convertatur, non autem vitrioli ex cupro confecti.

Accipe ergo tot cupri libras in tenues laminas redacti, quot tibi placuerit, & diſſolue in aqua corroſiua, donec tota materia diſſoluta fuerit in aquam claram, ac viridem; quã ad digerẽdum repone trium, aut 4. dierũ ſpatio, donec materia ſit clarificata & digeſta. Hãc euacua in Alembicum, & in calido fimi, vel balnei gradu abſtrahatur aqua corroſiua, ita vt tota ſubſtantia remaneat ſicca: tunc enim calcinatur. Calcinatio cupri.

Poſteà ſuperfunde vnam lagenam aceti diſtillati ſuper duas libras huius calcinatæ materiæ, benèque obturetur in vaſe vitreato, & collocetur in balneo ferè bulliente 7. dierum ſpatio. Quo infrigidato, reponatur in Alembicum, ad diſtillandum totum acetum ab ea in calido balnei gradu, & habebis in fundo Alembici vitriolum optimè coagulatum, Romano longè pulchrius. Productio vitrioli.

Quod quidem vitriolum nos non diſſoluimus in aqua pluuiali, Paracelſiſtarum more, ſed potiùs diſſoluendum erit in Aceto philoſophorũ, ſiuè in Aqua noſtra calcinatiua, nempè Lacte virgineo mixto Solutio vitrioli.

cum

cum æquali quantitate aquæ corrosiuæ, & post eius dissolutionem, & perfectam digestionem, nempè post 15. dierum spatium, illud in Alembicum reponimus, vt Aqua calcinatiua tollatur in balneo. Qua abstracta, inuenies in fundo Alembici aquam quandam oleaginosam, viridem, perlucidam, & claram: quam posteà reconfortandam esse dijudicamus cum spiritu vini superposito, & post quinque aut 7. dierum digestionem volumus, vt spiritus vini calore balnei distilletur. Sic enim reperies aquam viridem perfectè rectificatam, ab omni immunditie puram, subtilem, & spiritualem factam. Nam nisi priùs benè soluatur, & rarificetur, putrescere nolit. Stet itaque perfecta hæc vitrioli corporalis dissolutio loco alterius incoctæ, & crudæ præparationis Paracelsicæ.

Putrefactio. Sed vt iam dextras iungamus cum Paracelso in modo putrefactionis, ad illum redimus, & cum eo dicimus atque volumus, vt hæc aqua in calido Hypocausto digeratur, vitro benè clauso mensium aliquot spatio, ac tantisper, dum varij colores appareant, supremaque rubedo, quæ suæ putrefactionis terminum indicat. Nec dùm isto processu rubedo satis fixa fuerit existimanda, quin ab interioribus accidentalibusque terræ sit inquinamentis repurganda latius ad hunc modum.

Resolutio. Resoluenda, vel rectificanda erit cum aceto distillato, quamdiù acetum coleretur, & posteà filtrabitur calidum, donec terreum inquinamentum prorsùs ablatum sit, fœcesque semotæ. Hæc est eius tinctura vera, & optima resolutio & rectificatio; de qua breui benedictum oleum est eliciendum.

Distillatio. Resoluta vel rectificata hæc tinctura in bociam ponatur, Alembico mox superposito, & in balnei gradu distilla acetum suauiter.

Separatio in Spiritum, Posteà in lento cinerum calore eleua Spiritum lentè temperateque; & cum videris fumum in vitro ascendere, & per rostrum Alembici guttas rubeas descendere, scito, quòd tunc rubeum incepit distillare oleum, & Anima. Animam, Distillationem, vel separationem continua, donec totum ascenderit. Qua finita, istud habebis oleum in receptorio, à terra sua eleuatum, & separatum, Balsamo quouis pharmacapolico & aromatico delectabilius, atque dulcius, acredine carens omni. Corpus. Quod quidem oleum Agni Sanguis appellatur. Aperi ergo cucurbitam,

tam,& in fundo inuenies terram quandam albiſſimam, nitentem, candentemque niuis inſtar. Hanc ſerua, tuereque ab omni puluere. Et ſic poſſides Lapidis Corpus, ſeu Terram claram, ab Oleo ſuo, ſeu Spiritu, & Anima ſeparatam.

Cuius terræ cum ſuo oleo coniunctio ſubſequitur, maximum arcanum, vtputà matrimonium cœleſte, Animæ ſummè purificatæ, & ablutæ per Agni ſanguinem cum ſplendente, nitido, purificatoq; ſuo Corpore. Hoc eſt verũ matrimonium ſupercœleſte, quo vita prolongatur in diem poſtremum, deſtinatumque. Ad hunc igitur modum Anima, Spiritusque vitrioli (qui ſanguis eius exiſtunt) cum ſuo Corpore purificato copulantur, vt in æternum ſint inſeparabilia.

Quapropter excipe terram hanc noſtram foliatam phiola vitrea, cui ſenſim æquale pondus ſui olei affunde. Animam ſuam Corpus momẽto recipiet, amplectetúrque. Quandoquidem Corpus Animæ ſuæ deſiderio plurimùm afficitur, & Anima Corporis ſui amplexu perfectiſſimè delectatur. Coniunctio.

Sed vt in Lapidem conuertantur, coniunctas haſce materias pone in arcanorum furnum, ſcilicet Athanor, 40. diebus. Quibus tranſactis, oleum habebis abſolutiſſimum mirandæ perfectionis: quo Mercurius, & reliqua metalla imperfecta quævis vertuntur in aurum, ſicut inquit Paracelſus (ſi ei credas) qui ad proiectionem procedit cum Lapide ſine fermentatione. Lapis.

Lapide hoc modo peracto, vt ad eius fermentationem iam veniamus, ſine qua impoſſibile eſt formam ei dare, non audemus contra totam Philoſophorum turbam ſingulari vlli vnius dogmati adhærere, nec contra eos omnes ſoli aſſentiri Paracelſo; quoniam omnes ex neceſſitate decreuerunt Lapidi formam eſſe dandam per fermentum, & quòd Elixer non efficitur ſine duorum corporum coniunctione, aut vnione, nempe Lapidis ex imperfecto corpore facti, & fermenti ex perfecto; & in quantùm Fermentum eſſet ſpiritualius, in tantùm Lapis eſſet maioris penetrationis, & tranſmutationis.

Hiſce igitur præceptis edocti, aliis præcipere non æquum iudicamus, vt in fermentationis loco ad proiectionem procederent, vel vt Lapis eo modo fermentaretur cum ſole, ſiuè auro corporali anteà in-

alterato; quod erit fundamentũ primæ proiectionis. Nam Philoſophi iubent, vt proiectio priùs habeatur de perfecto fundamento, & illud ſuper corpora imperfecta proiiciatur, vt fiant Medicinæ. Quid autem Lapidis, ſiuè Elixeris fundamentum eſt perfectum, niſi ſolummodò aut album, aut rubeum fermentum? priùs itaque fermentandus eſt Lapis in Elixer, antequam proiiciatur ſuper fundamentum corporale, nempe aurum.

Fermẽtatio. Elixer. Volumus igitur, vt hoc oleum abſolutum iungatur quartæ parti olei Luminis rubei, vt ſic fiat eiuſdem Lapidis fermentatio, & in Elixer conuerſio.

Poſteà augmentetur in virtute per ſolutionem, & coagulationem; & in quantitate per proiectionem, adprimè ſuper Lumen, ſiuè fundamentum, nempe aurum; poſteà ſuper depuratum Mercurium; & ea Medicina ſuper reliqua corpora (ſicut docuimus in libro de Mercurio rediuiuo) præſertim ea, quæ ſunt magis proiectioni idonea; id eſt, quæ maximè fuſibilia ſunt, vti plumbum, & ſtannum: quæ poſt eorum mundificationem ſunt maximè proiectioni procliuia propter facillimam ſuam liquefactionem.

Sic viſa, viſitata, & peruiſitata ſunt interiora terra, & rectificando inventus eſt occultus Lapis, vera Medicina ex Leone Philoſophorum viridi, & non fatuorum; & ex vitriolo corporali & metallico, non ex terreſtri & minerali cuperoſa compoſitus.

COROLLARIVM.

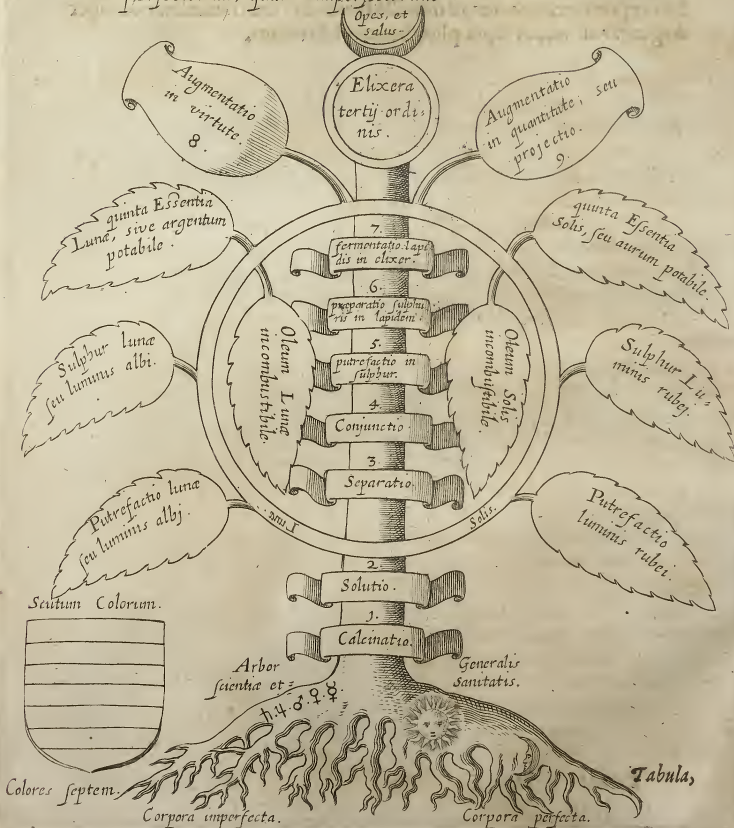
De purgatione, & depuratione Arg. viui in prænominato libro ſatis dictum fuit. Reſtat itaq;, vt iam loquamur de depuratione plumbi, & ſtanni.

Funde igitur plumbum in cruſibulo, & cùm fuſum videris, ſic in igne ſtet per quartam vnius horæ partem. Tunc plumbo impone modicum ſalis armoniaci, cum quo pauliſper ſtet in igne, plumbum cum virga ferrea aliquantulum agitando, donec Sal armoniacus in fumum tranſiuerit, & groſſities, quæ ſupernatat è cruſibulo tollatur. Poſtea ſinito plumbum infrigidari, & erit album, ſicut argentum.

Sic

Sic poteris purare,& depurare plumbum, siuè stannum tuum, antequàm proiicies: quia nulla sunt alia corpora, siuè metalla, tàm fusibilia,& proiectioni idonea, sicut ista. Quamobrem vnum quodque Elixer proiicere oportet ad metalla facienda, seu transmutanda super Argent. viuum, aut super plumbum, vel stannum.

Arbor philosophica generalis seu universalis, indicans præparationes corporum tam perfectorum, quam imperfectorum.

Tabula,

TABVLA, SIVE RAMVS ARBORIS PHILOSOPHICÆ de Elixere Martis, siuè Chalybis.

Huic metallo Tabulam, siuè Ramum per se ascribere minimè erit necessarium, quoniam in Arbore ista vniuersali eius docetur Practica. Quamobrem solummodò eius partes enarrare, vel potiùs recensere æquum iudicauimus. Vt igitur cum opere concordemus, sit hic corporis processus, vt, dum de corporibus tractamus, huius Arboris scalam, siuè gradus non frangamus, vt sequitur. Mars. Ferrum.

1. Calcinatio.
2. Solutio.
3. Separatio.
4. Coniunctio.
5. Putrefactio in sulphur.
6. Sulphuris præparatio in Lapidem.
7. Fermentatio Lapidis in Elixer.

Quia Mars inter omnes Planetas, siuè corpora, maximè terrestris existit, nulli erit dubium, quin citissimè ad corpus minimo cum labore perduci queat; & ideò in Sal facillimè conuertatur: quod per calcinationem efficitur. Primo opere igitur eius conuersionem in Sal indicare volumus.

Intelligendum est itaque, quòd duæ istæ nobis surgunt considerationes, nempè vt vno modo Mars calcinetur ad corpus, siuè Sol: altero, vt ferrum per calcinationem præparetur ad solutionem; de quibus in operis principio agendum est.

Practica nihil differt: nam vtrùm Martem calcinas siuè ad sal, siuè ad menstruum, vna solummodò sufficit præparationis via; nempè vt accipias ferri, siuè chalybis benè limati, quantum volueris, quo in æquali sulphuris pondere posito, in Bociam lapideam impone, & superpone Alembicum ad sulphur sublimandum in cineribus, donec totum sulphur sublimetur ab eo; & limatum, quod in fundo remanet, si ad Corpus conuertendum erit, in aqua Regia dissoluatur, & in Sal conuertetur. Pro cuius purgatione, si acetum distillatum superfuderis, & iterùm detraxeris, nouum acetum repetendo ter, & detrahendo, sal habebis flauum, siuè rubeum in fundo; quod tum fit tuum Cor- Calcinatio ad Sal. 1.

pus, & Sal perfectum, vt posteà Animæ suæ, & Spiritui coniungatur. Istud seruabis sal in cinerum caliditate, donec tempus venerit operandi cum eo.

Calcinatio pro solutione.

Nunc ad Practicam Martis pro solutione veniamus: Accipe igitur limaturæ chalybis, siuè ferri, quantũ tibi placuerit, & pone in concham plumbarij ferream aceto priùs impletam; quæ in ignis flamma fervetur per tres horas. Tunc concham cum ferro abstrahe, & infrigidari finito, ac opus reitera 4. vel 5. vicibus. Tum cum sulphure calcina more prædicto.

Solutio, 2.

Quod cùm calcinatum videris, repone ad soluendum in Aquæ nostræ calcinatiuæ duplici proportione (nempè Aceti Philosophorũ acerrimi, mixti cum æquali parte aquæ corrosiuæ) & stet, donec illa Aqua soluerit in frigiditate, quantum potuerit, & sibilare desiuerit. Quo facto, vas solutionis collocetur in cineribus calidis, & ibi stet 4. vel 5. dierum spatio. Tunc cola Aquam, & desicca illud, quod erit insolutum, & iterùm calcina, & solue; & cùm dissolutum videris, ita vt Aqua in rubeum tingatur colorem, euacua, quod tinctum videris, in Cucurbitam, & serua, donec solueris tantum ferri calcinati, quantum tibi placuerit. Accipe tùm omnes Solutiones, & per Alembicum abstrahe Aquam solutiuam in balneo bulliente. Materiæ in fundo remanenti adde acetum distillatum, & super eam stet in balneo calido, & feruente 7. dierum spatio. Iterùm remoue vitrum è balneo, & filtra solutionem, & iterùm abstrahe acetum in balneo, & in fundo grossum Chalybis, siuè ferri oleum remanebit. Sed si non satis solutum fuerit ad arbitrium tuum, reitera solutionem in aqua Raymundi calcinatiua, quam tibi priùs reuelauimus in libro de Tinctura Physica, & Alchymica. Melius quoque foret, si solutio ista posteà reconfortaretur cum aqua vitæ, seu spiritu vini superposito, & posteà abstracto ab ea in balneo; & sic solutum habes ferrum in liquore.

Separatio 3.

Quamobrem ad distillationem nunc propera, vt fiat seperatio; & in Bocia lapidea distilla cũ igne forti, augendo eius gradum, quantum possis, & recipe oleum, siuè Animam, tincturam Martis rubeam per rostrum Alembici à fœcibus derelictis separatam. Quod quidem oleum est permanẽtissima tinctura pro opere rubeo ad tingendũ sulphura, vel ad exaltationem omnium Elixerum in colore: nam ea altiùs tingere, & colorare illa facit. Tin-

Tincturâ sic præparatâ, coniunctioni intende, & operare cum sale, quod anteà reseruari iussimus. Accipe igitur tres, vel 4. eiusdem vncias, & æqualem Animæ suæ proportionem ei dato. Et sic Corpus, Spiritum, & Animam coniunxisti. Notandũ enim est, quòd Lapis omnis albus ex Corpore, & Spiritu metalli imperfecti fit tantùm; sed rubeus insuper Animam his additam habet, in oleo rubeo contentam, in quo Spiritus etiam occultè latet. Coniunctio. 4.

Iam Ouum tuum vitreum benè sigilla, & pone hanc materiam coniunctam in balneo ad putrefaciendum, & ibi serua, donec per 150. dies in eo steterit putrescens, & in varios colores transiens, vsque ad albedinem: nam tum fit sulphur naturæ. Tunc remoue vitreum, & in cineribus colloca, & ibi maiori ignis gradu calefacito sulphur tuum album, & rubifica vsque ad rubedinem. Putrefactio in sulphur. 5.

Posteà solue sulphur tuum rubeum cum propria Anima, siuè tincturâ, & iterum solue, & fixa, soluendo in balneo, & fixando sub igne in fixatorio. Et sic præparasti Sulphur in Lapidem, vt fermentetur. Sulphuris præparatio in Lapidẽ. 6.

Fermentatio est, sicut priùs diximus, cum resoluti Solis Sulphuris oleo, siuè fermento rubeo in quarta proportione ad hanc Medicinam, seu Lapidem, vt per eius additionem fiat Elixer, omnia alia corpora imperfecta transmutans in aurum. Fermentatio Lapidis in Elixer. 7.

Multiplicatio eius, augmẽtatio, siuè exaltatio in virtute, qualitate, siuè bonitate fit hoc modo. Vt igitur huius Elixeris virtus vnoquoque tempore magis crescat, cum Anima sua, siuè tinctura dissoluatur, & ea posteà abstrahatur, & iterùm desiccetur: nam toties dissoluendum, & desiccandum est, donec ampliùs desiccari nolit, sed maneat in oleo incombustibili. Tunc enim est Elixer tertij ordinis. Et sic Elixer multiplicatur in virtute. Multiplicatio in virtute.

Multiplicatio in quantitate fit, sicut hîc sequitur. Accipe partem vnam huius Elixeris in virtute sic multiplicati, & proiiciatur super 100. vel 1000. partes (secundùm virtutem tui Elixeris) auri purificati, & fusi; & aurum conuertetur in massam frangibilem, & pulverizabilem. Quæ massa bene puluerizetur in mortario ferreo, vel æneo, siue super lapidem marmoreum. Tunc proiice huius pulueris pondus vnum super partes 100. Arg. viui, purgati, abluti, & ad ignẽ feruentis, & totum Multiplicatio in quantitate.

erit

erit Medicina. Deinde proiice partem vnam Medicinæ istius congelatæ super partes 100. Arg. viui præparati, vt priùs, & fiet totum Medicina. Cuius pars vna conuertet partes 100. vel 1000. aliorum metallorum in aurum purum. Et hoc modò Elixer etiam multiplicatur in quantitate.

COROLLARIVM.

Nota hîc, quòd Martis Elixer omnia alia Elixera excellit. Magis enim rubificat, altiùs tingit, & corpori humano magis prodest. Nam spleni maximè conducit, ventrem constringit, vulnera sanat, ossium fracturas conglutinat, grauissimum mensium fluxum siuè album, siuè rubeum sistit, & generaliter omnes superfluos fluxus cohibet.

FINIS.